

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolico 20 din., zunaj 30 din., Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 din., 10 dinov za vsakega posameznika, vabilja, oglasi denarnih zavodov po 70 v., oglasi v letaki lista do 5 v. vsi 30 K, vsaka nadaljnja vrsta 3 K. Mali oglasi po 8 v., beseda, najmanj pa 80 v., Oglase sprejema inšerirni oddelček Edinosti. Naročila in reklamacije se pošiljajo izključno upravi „Edinosti“. Uprava in inšerirni oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška št. 20. — Poštnebrn. račun 841.652

Priloge vsak teden zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Prednistišvo: ulica sv. Frančiška Aškeškega št. 20. Nadst. — Dopisni listi se pošiljajo prednistišvo. — Nefrankirana pisma se ne prejemajo, tolikrat se ne vračajo. — Redni letni odgovorni urednik: Stjepan Omladić. — Lastnik: komisija lista „Edinosti“. — Tisk: tiskarna Edinosti. — Telefon: prednistišvo in uprava št. 11-27. — naročnina znaša: za celo leto 60 K, pol leta 30 K, tri mesece 15 K — za nedeljsko izdajo za celo leto 12 K, pol leta 6 K.

Prestolonaslednik-regent čita prestolni govor.
»Lavoratore« poroča z datumom 18. t. m. iz Curiga: Prasio nedeljo je srbski prestolonaslednik - regent žital v imenu kralja v narodni skupščini v Beogradu prestolni govor, od katerega imamo samo izvešček. Po izrazu radosti zaradi dejstva, da so se bratski narodi srbski, hrvaški in slovenski prvikrat zedinili v državni skupščini, se spominja govor izgub in žrtve tekom vojne ter izraza upanje, da bodo zavezniki za srbski narod skrbeli tudi na mirovni konferenci take, kakor so skrbeli za kraljevo družino. Tudi po našem zedinjenju smo najhujši napram svojim vojnimi zaveznikom, toda ne mislimo, da bi se naše pravice pretehtavale v izmorite večine. Prepričani o tem upamo, da na naše želje ne dobiemo listnega odgovora, kakor je bil pod pritiskom prošnje. Od nikogar ne zahtevamo niti najmanjše žrtve. Zahtevamo samo, da naj bi ne prospevali samo mi, temveč da bi prospevale tudi vse družbe okoli nas in da bi tako ne bide priljubljeni velike bridkosti, temveč tudi uspešni drugemu ter tudi potoncem. Upamo, da se bodo naši zavezniki dali voditi napram nam po onih načelih, ki jih proglašajo oni sami in se jih tudi sprejeli. Ne zahtevamo nič drugega kot svojo pravico, ker ne zahtevamo ničesar, kar nam ne gre. Hočemo, da naj nebi valovalo, ki živi z nami v naši hiši, ima možnost, da samo odloča o svoji usodi. Govor navaja nato moškega predstavnika predne države narode, ki jih mora izvršiti obveznosti, ter zaključuje, obzirač zaupanje v prospešno delo skupščine, da se država ustali čim prej.

Nevarnostne vesti.

»La-varator« vsek hi jo je objavil včeraj pod naslovom: »Una smentita della Legazione di Serbia a Roma« in se zasl: »Rim, 18. Srbsko poslanstvo poroča: Nekaj dni nazaj se v italijanskem časopisu objavljajo vesti, po katerih naj bi se bile v Zagrebu in drugje dogodile demonstracije, katerim se pripisuje protisrbski značaj. Srbsko poslanstvo v Rimu je pooblašeno od vlade, da zanika te vesti kot absolutno neutemeljene. Ravno tako so neutemeljene vesti, ki pravijo, da so srbske čete anektirale italijansko poslanstvo na Cetinu.

Moč Wilsona.

»Il Secolo« od 17. marca razpravlja o vrašanju, odkod na izhata moč Wilsona?
Ako hočemo umeti to moč, ne smemo misliti samo na njegovo osebo, ampak tudi na deželo, ki stoji za njim. Kajti vsa njegova moč je ravno tu: v predstavitelstvu velike dežele, bolj duševnem, nego diplomatičnem. Je to dežela, ki je zadnja prišla v zgodovino. Kar prihaja sedaj z ameriškanske zemlje, da stopa v svet, je v naravnem svetovno politiko Wilsonovega tipa. Kdo je mogel misliti, da Zedinjene države vstopijo v vojno s tolikim naporom — za druge? V to je morala vojna postati njih vojna, ki bo odgovarjala njih čustvovanju, njihovu naziranju o svetu, njihovim načrtom za bodočnost, z eno besedo: vsenu njihovemu zgodovinskemu življenju.
Prišlo se brez misli na svoj interes. Ničesar niso zahtevale za-se. Ničesar jim ni bilo treba žrtvovati od svojega programa za večanje, kakor je to pri drugih. A ravno v tem je njihova moč, njihova superiornost. Nazrok, da so Zedinjene države stopile v vojno, je bil v zavesti, da pridobe od splošne vrednote vojne, od splošnih ciljev, posebno pa etičnih, ki jih je treba doseči potem vojno.
Drugi narodi morajo biti v navzkrižju med seboj ter razbucani na ocenjevanju teh ciljev z ozirom na opravičeni smisel za svoje posebne interese. Amerika in Wilson pa ne. Ta dva bi bila izgubila vojno, ako oni splošni cilji ne bi bili doseženi. Njihja nesebičnost za korist sebičnosti drugih bi bila izkoristena.

Mi Evropejci moramo priznati, da so v idealnem razvoju civilizacije Zedinjene države pred nami. A to se toliko po naši zaslugi ali naši krivdi, kolikor vsled dejstva, da so Američani prišli zadnji, da so skoro novinci v zgodovini, da zato v svojem svojem realističnem naziranju niso v nepričakani vsled starozgodovinskih strasti.
Stari evropski narodi imajo dolge tradicije, ki so jim v krvi, v moralnih običajih, v skrbeh in naziranjih. Res smo prispevali k razvoju civilizacije, da se ta nahaja na sedanjih višini, pri problemu, ki nas zaposluje: problemu praktične vesoljnosti in suverenosti pravice. Ali vezani smo na množico nasprotujočih si interesov v tej zapadni Evropi, ki je preotna za toliko stremiljenj vesled bivših in sedanjih rivalitet, gormanskih vplivov, strujenosti voje, te matore nezaupljivosti in skepticizma. Vsakdo med nami si skuša svoje sodelovanje za civilizacijsko drugače toimačiti, nego kot hegemonijo, maskirano kakorsjebodi.
Zedinjene države ne. Te imajo malo zgodovine, ta je njihova zgodovina — svobode. Gonilna sila za njihovo zedinjenje je bilo spoštovanje medsebojne svobode, lu-

bosumne obrambe lastne svobode, v disciplini tolerance. Kakor vsi mladi narodi hte tudi one, da si ustvarijo zgodovino, in kakor vsi mladi narodi, občutijo tudi one potrebo, da raznesejo svoj interes v vedno širše sfero in da se merijo z močmi od včeraj, da dobe tako mero za svojo lastno osebnost. Toda njihov zemljepisni položaj, ki jim daje toliko odzračja in varnosti pred raznimi nevarnostmi, je tisk moment, v katerem posredujejo v evropski, to je: svetovni zgodovini, da prepode zločinske sanje nadvlada, da politika splošne svobode postaja njihova politika, naslov za njihovo sodelovanje v svetovni zgodovini, znak in vrednost njihovega stremljenja.

Nič nevarnejšega ni torej, nego je to, če se program Wilsonov smatra le kot odraz enega človeka-idealista, ker nečega se s studijami in meditacijami v kabinetu katkega vseučilišča. Misel Wilsonova, v svojih splošnih črtah, je misel Zedinjenih držav, najrazsežnejšega javnega mnenja, najrelejšega, najsolidnejšega. Je pravi vzrok za to vojno. To je njihov imperijalizem, imperijalizem velike industrijske družbe, ki hoče uspevati v svobodi zase in za druge. To je edina opravičba, ki so jo Američani razumeli, za pthod Wilsona v Evropo. Če bi se ta moral povrniti v Washington nadvladan od navzkrižji stare Evrope, bi bila užaljena vsa Amerika. In program, ki ga ni mogel izvesti z nami, bi postal program, ki naj bi ga izvršil proti nam. Ne z vojno — to je gotovo. Toda vojna ni vse v zgodovini. Na koncu konca je vojna prav malo, ker je vsikdar le epilog.

Posledica takega nesrečnega rezultata bi bila pred vsem ta, da bi se potli Anglije in Zedinjenih držav ločile na veliko škodo za civilizacijo, a bolj na škodo Anglije, nego Zedinjenih držav. Zato je lahko razumeti soglasje med Lloyd Georgom in Wilsonom, v katerem vidite nekateri le malenkostne osebne razloge. Vsak angleški državnik, postavljen pred tako perspektivo navzkrižja z Zedinjenimi državami, bi postopal tako, kakor postopa Lloyd George. In Wilsonov program niti ni ameriška importacija. V tem je zopet razloga za njegovo moč, prihajajoča iz Evrope same. Vse plemenite aspiracije narodov, ki so v zadnjih stoletjih prispele k razvoju kulture, se morajo priznavati k temu programu. To je kredit množice bojevnikov in mrtvih. Ta program gotovo ni nov za Italijo, domovino Mazzinija, Giobertija, Cattanea in plemenite srčnosti Bissolattija.

In ravno to, kar se je dogodilo Bissolattiju, je poučno. V vseh deželah, ki so se borile ali za upravičeno obrambo, ali za narodne revendikacije, je nemirnega in hubosumnega nacionalizma, ki mu je lahko metati sumničnja izdaštva na domovino proti listim, ki bi hoteli narodne programe razširiti v programe človečnosti. A vsakdo se boji storiti prvi korak, ker se boji, da mu drugi ne bodo sledili.

Zato je posredovanje Wilsonovo umestno. Kajti v vsakem glasu, ki bi se oglasil v Evropi, bi slutili namene hegemonije. Ako naj pride v Evropi do neke zistemizirane in trajne edinstvenosti, mora priti apel za to edino le od zunaj, od neinteresirane volje pravice, in od vlasti, ki je ni možno omalovaževati.

Zato mislimo, da se Wilsonu posreči. Zveza narodov je veliko več, nego kaka ideja ali program, je marveč izraz svetovne politike velike dežele, ki je že vijevala veliko vojno za to politiko. In za šibkeje in manje ambiciozne je jamstvo proti novim sanjem o hegemoniji!

Domače vesti.

Sklopi mestne delegacije. Z ozirom na naredbo vrhovnega poveljništva italijanske vojske, da je prepovedana prodaja in poraba mesa ob sredah, četrtkih in petkih, se je sklenilo, da naj bi bili brezmesni dnevi ponedeljek, četrtek in petek, in da naj bi prepoved sploh ne veljala za konjsko meso. Obenem se je sklenilo, da naj bi gubernijska oblast privolila, z ozirom na obstoječo pomankanje, uvoz živine iz pokrajn onostran premirne.

Slovensko gledališče. Nocoj ob 8. se uprizori po daljšem času spet efektna komedija »Vrag« v g. Skrbuškom y naslovni ulozi. — V soboto, 22. t. m., je prvi glasbeno-dramatični večer v tej sezoni. Spored je sledeči: I. I. Cankar — Milan in Milena, I. oddelek, recitira g. Skrbušček, II. a) R. Savin — Poslednje pismo, b) A. Lajovec — Pesem o tkalcu, poje gdč. Mezgečeva, III. I. Cankar — Gospod stotnik iz »Podob iz sanj, 6. A. Askere — Iškarjot, recitira g. Skrbušček, IV. a) B. Ipavec — Ce na poljane rosa pade, b) A. Lajovec — Norčeva pesem, poje g. Simenc. — Krašji odmor. — V. a) I. Mažuranič — Smrt Small Ago Cengija — četa, recitira g. Martinčević, b) A. Askere — Karnevalska paradola, recitira gdč. Kavčičeva, VI. a) M. Vilhar — Ružici, b) Grieg, Jaz ljubim te, poje ga, S. Paulinova, VII. A. Senoa — Kugina kuca, recitira g. Martinčević, VIII. A. Ponchielli — Gioconda (Romanca slepe), poje gdč. Zameljčeva, IX. Puccini — Dvospev iz opere »Butterfly« pojeta ga, S. Paulinova in gdč. Zameljčeva. Vse pevske točke spremlja na klavirju g. profesor Mirk. — Daljši odmor. — Maska satana, groteska v enem dejanju z g. Skrbuškom v glavni ulozi gledališkega ravnatelja. — V nedeljo sta dve predstavi, popoldne ob treh drama Papa ekscelencia, zvečer ob osmih komedija »Vrag«, v četrtek, 27. t. m. ob 8. zvečer je benečična predstava ravnatelja g. Skrbuškega, uprizore se H. Ibse-

nova »Strahovi«. Osvalda igra g. Skrbušček, ki je dramo tudi prevedel.

Mestna zastavilnica. Danes, v četrtek, dopoldne se bodo prodajale na javni dražbi dragocenosti, zastavljena meseca oktobra 1918 na zastavne listke serije 143 in sicer od št. 65.801 do št. 67.800; popoldne pa razni dragoceni predmeti, zastavljani na zastavne listke serije 143.

Ukradena krava. V noči od 14. na 15. t. m. so neznan tatovi ukradli vdovi Mariji Mihaličevi v Kasteleu št. 17 pri Dolni brejo kravo. Žival ima belo liso na čelu in po hrbtušču. Kdor bi kaj vedel, kje se nahaja žival, naj bi naznanil stvar varnostni oblasti ali pa lastnici.

Nevaran padeč. V ul. Madonna del Mare je kurjač Marij Goldmaier padel tako nevarno, da si je zlomil desno roko. Zdravnik rešilne postaje mu je podal prvo pomoč in ga poslal nato v bolnišnico.

Tatvine. Na Borznem trgu so nekemu Ermljufu Barčetu ukradli listnico s 5000 K in raznimi lastninami.

— Aretiran je bil mehanik Ernest Buden, star 28 let, ker se je sumilo, da je okradel neko Marijo Korosec.
— Neznani tatovi so vdrli v mlekarino Ivane Marjan in so odnesli raznih stvari za približno 1800 K.

Razne vesti.

Kdo je Clemenceau. Clemenceau je borilec. Zanj ni življenja, ne delovanja, če nima pred seboj nasprotnika, ki ga je treba premagati. Ni mu je prirojeno slavohlepije borilca, hrepenenje za naglo in trenutno slavo in imajo pogum, da se izpostavi vsem nevarnostim, nagli zmagi in naglomu padcu, hipni izpremenljivosti občinstva v gledališču. Clemenceau je samozavesten filozof in demokrat, ki je pa istočasno avtokrat in tiran. Ni državnik, ki bi se s toliko drznostjo postavil proti ljudstvu, ko Clemenceau. Istodobno pa njegovemu častihlepiju silno ugaja, če ga množica proslavlja in obozuje do oblakov. Doživel je zmagoslavje narodnega osvoboditelja, istočasno pa tudi dva atentata. Leta 1907. je Clemenceau udušil upor vinogradnikov, a l. 1918., ko je bila nevarnost, da pridejo Nemci v Pariz, je imel pogum, da je sam stobil pred ogorčeno ljudstvo in zmagal. Njegove goreče besede so vklebnile poslance in senatorje ter premagale množico. Clemenceau je največji govornik, tako da v kratkem času pridobi zase največje nasprotnike ali odbije od sebe najboljše pristase. V Clemenceauju so uteljesene najlepše odlike francoskega plemena: Telesna in duševna živahnost in gibčnost, izredna duhovitost, umetniška finesa, goreč govor, a istodobno hladnokrvna pristotnost duha in preračunjenost. Vedno živahen in veder, poln temperamenta, da razvije svoje duševne in telesne sile. V svoji visoki starosti je strasten ljubitelj sporta, izvrsten jahalec, ki zna krotiti najbolj divje konje in na glasu kot sabljač. Državni zdravnik, časniki, dramatik, filozof. On ima uteljesena največja nasprotja v lepem skladu. On je revolucionar in avtokrat, liberalec in tiran, sebičnik in idealist, liter in nagel v boju, a moder in premišljen v načelih. Če sedi v vladi, je strah in trepet vlade. V boju je brezobziren in ne pozna prizanašanja. On je eden največjih mož današnjih dni. Na Francoskem je rušil vlade drugo za drugo, v inozemstvu je rušil ministre, sedaj je razrušil cesarstva in države. Černin, ki se je bil zaletel v tega tigra, je bil premagan prej, nego se je začel boriti, in je stal proti izkušenemu in zvitemu državniku v ulogi Solskega dečka, ki jih je dobil s sibo. Kot minister ljubi Clemenceau strogo disciplino in vzoren red. Pravijo, da je v tem oziiru pravcat sirovec. V svoji polemiki s Černinom je osupnil polizanega in politikanega avstrijskega diplomata, ki je prihčen na zavijanju in dvoumen govor v rokavicah, ko mu je vrzel v obraz z robato in republikansko odkritosrčnostjo, da laže. To je Clemenceau kot javen človek in državnik. V zasebnem življenju ljubi enakostno uživanje. Clemenceau je star sladkosnedež, finega okusa in se zadovoljuje je z dobrimi leposlovnimi proizvodi in — dobrimi jedmi iz izvrstne kuhinje. Njegova hiša, ki je tudi kot minister ne zapusti, je umetniško urejena. Največ čita Balzaca in Racinea ter grške in rimske pesnike. Ima veliko knjižnico in zbirko umetnin. Oženil se je bil z neko Amerikanko. Ima dva sina in dve hčeri ter pet vnukov. Vstaja zgodaj in odhaja takoj na delo. Bavil se z vrtnarstvom. Posebno ga zabava, če strelja z revolverjem v svojem vrtu. Gostoljuben je, in ima vedno goste v hiši.

Zumiranje Bosne v vojni. Začasa vojne je padalo število prebivalstva v Bosni-Hercegovini naslednje: Leta 1913. se je rodilo 82.333 živih otrok, umrlo je 54.473 oseb, tako da je znašal prirastek to leto 27.860 duš; l. 1914. je znašal prirastek še 24.988 duš; l. 1915. se je znižalo število prebivalstva za 5100 duš, l. 1916. za 17.796, leta 1917. pa za 13.383 duš. V primeri z letom 1913. je torej znašal primanjkljaj leta 1914. 2872 duš, 1915. leta 32.960, 1916. leta 45.656 in 1917. leta 41.243 duš, skupaj 122.731 duš. Temu je treba prišteti še primanjkljaj leta 1918. v približnem številu 30.000 duš, tako da je Bosna-Hercegovina začasa vojne osiromašila za nad 150.000 duš. Koliko je pa še tisočev neznanih bosenskih grobov in kosti raztresenih po bivših bojiščih, ve za enkrat le Bog.
»Turški grobarji« se imenuje serija člankov, ki jih piše v »Journalu« Andre Tudesq. Začenja z životopisom in terasantnega Enver paše, ki je bil slu ženske, ki se je bavila v svoji mladosti s čudnimi opravili umivanja

miravecev. Pa je bil se leta 1908, siromašen poročnik bekeje v izgubljeni makedonski garniziji. Šele pozneje je spaval na površino. Prišla je libijska in balkanska vojna, ki je pa Napoleončič ni znal dobro izrabiti, razen zasebe Odrina s pomočjo bratskega klanja med Srbi in Bolagri. Ta zmaga mu je pripomogla do naslova »heroja«. V ti dobi si je paša nrdil temelje sreče in se oženil z hčerko turško princezino, ki pa je dobila kot dodatek k lepoti še veliko bogastvo in pa sultanovo sorodstvo. Prišla je evropska vojna. Zviht baron Wegenheim, nemški poslanik, je podžigal pašo: »Poskusi, poskusi, Mohamed V. je star norec; poskušaj! Poskusil je in spravil Turčijo v vojno. Tako je za časa vojne postal gospodar v Carigradu on. Enver je izbral položaj, da je postal bogat. Državna blagajna je postala njegova, tamni fondi, ki jih je Nemčija sipala v Turčijo, so šli v njegov žep. Leta 1914. so cenili njegovo premoženje na 40 milijonov. Po razsulu je nova vlada seštelala 320 nepremičnin njegovega premoženja. Turška je bila postala njegova privatna lastnina. Todešq je videl na neklih nemških vagonih za Turčijo zapisano z velikimi črkami šalo: »V deželo Enverjevo«. To je eden izmed mnogih grobarjev otomanskega cesarstva.

Koliko tehta ena milijarda? Ena milijarda tehta v nemškem denariu v srebru 5 milijonov kilogramov, v zlatu 32.580 kg, v bankovcih po 1000 mark 11.500 kg. Če bi nesel vsak moč 100 kg, tedaj bi bilo treba za transport ene milijarde: v bankovcih po 1000 mark — 18 moč, v bankovcih po 100 mark — 115 moč, v srebru — 50.000 moč. Ena milijarda v bankovcih po 1000 kron bi znesla 2000 zvezkov po 500 listov.

Zivali in alkohol. Da bi bil zivalim alkohol popolnoma neznan, tega ne moremo trditi. Nekatera drevesa, kot hrasti, topoli in druga oddajajo v juniju iz svojih ran, štrmeljev neke vrste v alkoholnem cvetju se nahajajoč sok, ki privabi cele množice gostov, kebrov, mravelj, polžkov, črvov, metuljev, ki se jim pojavijo čez nekaj časa vsi znaki velike pijanosti. Račica z Nove Gvineje se pusti radi poželjivosti po neki alkoholni pijači jako rada ujeti, kogiji in psi ljubijo pivo, slon arak, medved žganje, opica pa vsako omamo, ki se jo poslužuje tudi človek.

Plemenita vdova. Vdova po Octavu Mirbeau je prodala zbirko slik pokojnega moža za 400.000 frankov, s katero vsoto bo uredila svojo hišo in vilo, da bodo v nji brezplačno stanovali siromašni književniki in umetniki.

V vojni je padlo nad 7 milijonov ljudi. Vojne izgube vseh narodov znašajo 7 milijonov in 354 tisoč moč. To so samo možje, ki so padli v bojih, ali so umrli pozneje od ran. Rusija ima 1 milijon 700 tisoč mrtvih, Nemčija 1 milijon 600 tisoč, Francija 1 milijon 305 tisoč, Avstro-Ogrska 800 tisoč, Anglija 760 tisoč, Italija 460 tisoč, Turčija 250 tisoč, Belgija 102 tisoč, Srbija in Črna gora 100 tisoč, Zedinjene države 30 tisoč. Onega dne, ko je bilo sklenjeno premirje, so imele Zedinjene države v Evropi 2 milijona in pol vojakov.

Diplomacija. Jean Pierre piše v »L'illustration« o mirovnem posvetu, in med ostalim pravi, da si zaman razbija glavo, kaj se je prav spremenilo v tej vojni. Stranke, časopisi, izprehajalci, žene, vse je tako kot poprej. No, najbolj podobni svojim prednikom pa so diplomati, ki se niti niso potrudili, da bi našli par novih truen, ampak so ostali doslovno on kot poprej. Oni izrečejo kako resnico samo tedaj, če vedo, da je nihče ne sliši. Tako je nekega dne dejal eden najznamenitejših v šoli: »Vojskovali smo se zato, da ne bi bilo več vojne, a zdaj delamo za mir tako, kakor ne bi bilo več mira.« — In vendar — pravi Jean Pierre — ne bi bilo treba drugega, da eden začne govoriti iskreno, samo malo poguma je treba. Dva poklona in dva komplimenta manj in par odkritih besed več, pa bi bilo kaj dobro...

Nov način propagande so začeli boljševiki na Angleskem. Ruski violinski virtuoz je imel v neki koncertni dvorani v Londonu koncert in je s svojim umetniškim proizvajanjem kmalu pridobil naklonjenost občinstva; oboževali so ga. Igral je ravno Wieniavskega — pozornost poslušalcev je bila silno napeta... Naenkrat pa je bila čarobnost pri koncu... Divje je plesal lok... Strune so pele čudovito. Kaj se je umetniku pripetilo... Ta je prenehel igrati in nagovoril prestrašene poslušalce tako-le: »Dame in gospodje! Pravkar ste slišali melodijo neke ruske revolucionarne himne. Igral sem jo sam, ker sem boljševik. Vi ne veste, kaj je to boljševizem, vi ne poznate njegovega blagoslova...« Občinstvo je planilo s sedežev, zvižgalo in kričalo. Umetnik pa je nadaljeval svoj govor, kot ne bi bil slišal ugovora. Slavil je Trockega, Lenina in njih ideje. Koncert je končal z velikim skandalom, policija je morala poseči vmes. Preiskava je dognala, da je poskušal virtuoz tudi v drugih mestih s propagando. Spočetka Angleži tega niso imeli za resno. Umetnik, nenavaden človek je, se mu mora pač odpustiti take malenkosti, je menil flegmatični Anglež. Angleška policija pa ni bila povsem tega mnenja. Izgnala ga je iz države.

V Pragi. Znani nemški publicist Roda Roda pripoveduje sledeče šaljive, za Čehe pa laskave stvari: Potovanje iz Monakovega v Prago — in povem že naprej — notri v Slovakijo je bilo prav prijetno. Sedeli smo v snažnih, z blazinami opremljenih, svetlih, nekoliko preveč kurienih, le malo zasedenih vagonih. Stekla na oknih so bila čela. Prišli smo v Prago natančno po voznem redu, kar se nam zdí v današnjih razburkanih časih skoro vsiljivo. Na carinski mej je šlo vse hitro in gladko. Nismo se mogli načuditi. Ali smo se zato borili sivi leta in pol, da sedaj potujemo tako udobno? Kot nekdanji avstrijski podanik zahtevam na železničarstvo izraz in zamudo, na to sem navažen, to mi gre po vsi naravni pravici. Šele v Pragi sem deloma prišel

do svojih pravic, da so me namreč oblasti mučile. Že ob prihodu me je sprejela ob vozu močna straža in nas je peljala — moja žena, hčerka in mene — na kolodvorsko poveljstvo. V veži gostilne so priskočili k meni častniki v tujih uniformah, češki častnik in češki narednik. Rekli so, da so vojaška policija. Moja žena pravi po rusko: »Ali smo Vam sumljivi? Gospod je pisatelj iz Monakovega, jaz sem njegova žena!« Tuj častnik je pogledal potne liste, se poklonil in rekel: »Prav. Samo kovčegov Vam za enkrat se ne moremo izročiti.« Obrnil sem se na onega moža, ki ga edinega v Pragi poznam, na Jaroslava Kvapila, ravnatelja češkega narodnega gledališča. Obljubil je, da mi pomaga. On je poseben, original, edini Evropelec, ki zamerom drži to, kar je obljubil. Par ur pozneje smo imeli celo svojo prtljago. Pripeljal sem jo pomoštevito, šest kovčegov, tudi v Slovakijo. Pa tako smo sami prej Čehe razkričali. To je bilo lepo maščevanje. Ni manjkalo nobenega listka, nobene slamice. Čudna prikazen, pribiti moramo to. — Ta sodba Roda Rode je tem več vredna, ker je bil on med najzagrizenejšimi nasprotniki Slovanov. Kdo se ne spominja njegovih sarkastičnih popisov o Slovanih, njegovega sicer v humor odedega, a zato tem hujšega zbadanja? Sedaj je videl sam, da je resnica čisto drugačna nego si jo je on predstavljal. In vkljub vsemu je lepo, da to prizna. Saj bi bil lahko zamolčal in nič pisal.

Kako so postali imoviti kmetje vsled vojnih debičkov prevzetni. »Arbeiter-Zeitung« poroča iz Rieda na Gornje Avstrijskem: Tu sta 20. februarja konjski kupčevalec Brandstätter in gostilničar Streif zapravljala tisočake kar flavendan. Stavila sta tudi za 2000 K, kdo izmed njiju ima hitreje konje. Stava je bila še ponoči izvršena in sta gnala uboge konje neusmiljeno naokoli. Prihodnjega dne se je dirka nadaljevala. Ljudje so bili v nevarnosti, da ne bi koga dirajoči konji povozili. Popoldne sta sklenila novo stavo za 4000 K. Brandstätter, ki se je upljani, je gnal konje kot zbesnel. Med potjo se je onemu do smrti izmučenemu konju zlomila noga. Ubogo žival ni pustil takoj zaklati, pač pa jo je odpravil v bližnjemu gostilničarju. Tako mučenje živali je vzbudilo med ljudstvom veliko nevoljo.

Petrolejska industrija v Galiciji. Obrati za pridobivanje petroleja v Galiciji so vsi v delu in abralo se je že toliko petroleja, da ga bodo lahko izvažali v Čehijo, Jugoslavijo, Madžarsko in Avstrijo.

Kako dolgo so se še nameravali vojskovati. V slučaju, da bi hoteli vedeti, kako dolgo se je hotela Avstrija še bojevati za »osvobojenje sveta«, bi bilo najbolje posledati v vojaška skladišča, koliko zalog je bilo v njih po polomu. Že vojaško skladišče v Brnu samo bi zadostovalo za več let. Našli so v njem razen drugega: 456.144 metrov blaga za podloge, 7867 metrov blaga za našive, 15.632 metrov blaga za črno-zolte zastave, 170.000 m raznega blaga, 194.431 metrov blaga za plašje, 142.000 metrov blaga za podloge le-teh, 58.000 metrov blaga za ženske obleke, 400.000 metrov blaga v paketih, 100.000 metrov blaga za brisake, 211.804 robcev, 259.500 »plait«, 498.000 parov čevljev, 158 milijonov cvekov za čevlje, 258.000 kilogramov kož za podplate, 95 milijonov metrov bombažastih in lanenih nití, razen tega še mnogo oblek različne vrste, kuhinjskega orodja itd. Pa naj še kdo reče, da bi trpeli nedostatek v blagu in da smo trpeli mi pomanjkanje! — Na ta način »aushalten« in »durchhalten« zna vsakdo!

MALI OGLASI

- Mizarske delavce in učence iščem** Kompara, ul. Erta 3.
- Iščem** deklo s prakso in eno brez prakse za trgovino jestvin. Divača, Jančar. 3481
- Iščem** krojaškega pomočnika. Kontovelj 186. 3483
- Urar** sprejema popravila ur vseh vrst; delo točno, cene zmern. Velkavrh, ul. Tigor 5, III. 3457
- Vratarja-čevljarja** se sprejme v službo. Ul. Carintra 19, I. 3474
- Otrobi** »Stuki« se dobijo v dobroznani trgovini ul. Giulia II, Petercel prej Svagel. 3463
- Vreče** kupim. Molin grande 20 Babič. 3479
- Fotograf Ant. Jerkič** Trst, ul. delle Poste št. 10.
- Gorica**, Corso št. 36, na dvorišču. 1:33
- Iščem** gospoda ali gospodičao za poučevanje italijanskega s pomočjo nemškega jezika. Ul. Geppa 23, vr. 47. P 193
- La France litteraire** od L' Herriga. Iščem to knjigo, tudi rabljeno. Ul. Commerciale 9, III. levo. B 88
- Vrtnice** raznobarvne visokodebelnate imam na prodaj komad 8 K. Imam tudi grmiče »Evonijmus« (sempreverde). Sirca, Sezana 173. P 189
- Semena** vseh vrst zelnjadi prodaja tvrdka Sever & Komp. Trst ul. delle Poste 1. P 167

Došla je

velika množina najboljšega vina, ŽGANJA, RUMA, KONJAKA, in ŠPIRITA po najnižji ceni. TRST, ulica Amalia 10, ali pa direktno iz ekspoziture molo Giuseppina.

Tvrdba APOLLONIO.

Umetni zobje z in brez čeljusti, zlate — krone in obročki —

VILJEM TUSCHER, konc. zobotehnik

Trst, ul. 30. oktobra (ex Caserma) št. 13, II.

— Ordinira od 9 predpoldne do 6 zvečer. —

Trgovina manifakturnega blaga
GENTILLI & KRIZMANČIČ
Trst, Via Nuova 38 vogal Via S. Lazzaro.
Prodaja na drobno in na debelo.

Velika zaloga VINA se odpre v Postojni 184. Belo istrsko in italijansko rdeče od 10-14 stopinj, po nizki ceni. Pelinkovec, marsala tropinovec 45 stopinj.

2 vagona vina
CHIANZI „RUFFINO“
t. j. najfinejše italijanske znamke
prodaja v 2litrskih steklenicah protokolirana tvrdka
J. Parčina v Trstu, ul. Torre bianca št. 20.

Zlato, srebro in dragulle
kupi po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlatarna A. Povh, v Trstu, Barriera vecchia 3

Zobozdravnik Dr. Mraček
Trst — Corso 24 — I. n. — Trst.
Ordinira od 9—12 dop. in od 3—6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje.

50 hekt. istrskega tropinovca
najfinejše vrste, prodaja tudi v malih množinah po konkurenčnih cenah
protokolirana tvrdka J. PARČINA, v Trstu ul. Torre bianca št. 20.

Zobozdravnik DR. O. MORPURGO
v Trstu, ul. Gioachino Rossini 12 vogal ul. delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. Plombiranje umetni zobje.

KIS vinski se prodaja po K 3.60 na drobno, na debelo ceneje. —
Vino italijansko, opolo, črno, belo brisko pčeni.
Posebna vrsta po kron 4.80.
Zaloga vina Via Petronio 2, GULIČ

JADRANSKA BANKA
— TRST —
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9.
Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zadar.
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun
30 v lirah in kronah
po najkulantnejših pogojih.
— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —